

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 16.

SITUAȚIA ÎN ROMÂNIA.

I.

București, 13/25 Aprilie.

Sunt două cestiuni cari trebuie să se judece pentru a ne face ideile clare asupra situațiunii politice de aici: încrederea M. Sale Regelui față de guvern și relațiunile dintre cele două partide istorice.

Aceasta din urmă se discută de mult și încontinuu; după fiecare întâmplare, lumea politică pare-că își schimbă părerea. Azi se crede, că partidul liberal e slab și că șansele cresc pentru — conservatori, — și mâine se dovedește contrarul. Un discurs, o înfruntare, ori un vot al Corpurilor legiuitoare e propriu să schimbe adesea opinia publică. Aceasta se înțelege, când e vorba de marele public, care nu judecă totdeauna după realitate, ci după apariție.

Eată cauza, pentru care adesea și presa de dincolo e ademenită a crede și a judeca lucrurile cu deservire în altă culoare de cum ele se înfățișează bărbatului politic consumat d'aici, care de cele mai multe ori cunoaște motivele mai mult ori mai puțin personale ale luptelor și frământărilor atât dintre culise, cât și din presă, ori din Camera și Senat.

*

Presa opozițională discută acum cu vioiciune îndeosebi asupra încrederii ce M. Sa Regele a manifestat-o față de dl Sturdza chiar acum, cu privilegiul călătoriei Sale la Abazzia.

Se știe anume, că din incidentul decorării lui Jeszenszky și a vizitei oficerilor la Brașov acuse grade s'au adus dlui Sturdza. Unele ziare credeau a ști, că M. Sa și-a pierdut încrederea în guvernul presidat de actualul prim-ministru.

Acum aceleași ziare se arată surprinse de încrederea ce M. Sa acordă dlui Sturdza.

Sub titlu „Vice-regele României“, organul dlui Fleva, în numărul seu dela 10/22 c., scrie un articol, în care arată, că M. Sa Regele, plecând în străinătate, a dat un decret ne mai pomenit până acum: „prin el — scrie „Dreptatea“ — dl Sturdza este proclamat vice-rege al regatului dela Dunăre“.

M. Sa a decretat adică:

„Art. III. Dacă în acest interval de timp, înaintarea lucrărilor parlamentare va cere ca un proiect de lege să se treacă dela unul din Corpurile legiuitoare la celalt, Mesagiul va fi contrasemnat de președintele consiliului Nostru de ministri și de ministrul respectiv și se va semna de Noi la întoarcere“.

Amărit că M. S. Regele manifestă atâta încredere pentru dl Sturdza, organul fostului ministru de interne scrie, că: „piticul despre care noi credeam că a murit“ (asta o credea

și organul d-lor Coroian-Tilea și Dăianu! Red.) „nu numai că n'a fost mazilit, dar' încă e înălțat la un rang așa de mare, încât întrece până și prevederile Constituțiunii“.

Si fiind-că asupra dlui Sturdza a aruncat toate învinuirile, „Dreptatea“ trebuie să acuze acum și pe Regele care ar fi călcat Constituția, ceea-ce nu trebuia să facă însă „pe cât timp plecarea Sa de pe pământul țerii e o simplă vacanță“.

Eată acum ce scrie „Adevărul“ (nr. dela 13/25 Aprilie), un alt ziar democrat:

„Este incontestabil, că Regele arată dlui Sturdza o sollicitudine cum n'a arătat decât foarte rar lui Ioan Brătianu și cum n'a arătat nici odată dlui Carp, care cu toate acestea trece drept un favorit al seu. Dl Sturdza este ocrotit, ridicat, încurajat, dlui Sturdza regele îi dă dovezi de o nemărginită încredere, dlui Sturdza i-a delegat, acuma la plecarea în străinătate, o parte însemnată din drepturile sale suverane. O asemenea încredere nemărginită manifestată demonstrativ a dat de gândit tuturor și fiecare se întreabă: „Cum e cu putință, ca Regele să desprețuiască cu atâta ostentație opiniunea țerii și să strângă în brațe atât de călduros pe întâiul seu ministru, tocmai atunci când țeara îl respinge mai energic?“

Ear' mai la vale:

„Până acuma suntem încă la politeță față cu tronul, ear' critica celor cari desaproabă atitudinea regelui e caracterizată prin cea mai binevoitoare moderație.

„Dar' ce va fi mâine, când țeara va perde răbdarea?“

„Eată la ce trebuie să gândească regele.

Cine ar judeca decimodul după-cum se scrie, va crede că între țeară și rege s'a deschis un mare proces din cauză că M. Sa acordă dlui Sturdza o încredere pe care în țeară ori în partidul seu nu ar avea-o.

Adevărul este însă, că înainte de plecarea M. Sale, Corpurile legiuitoare au manifestat cu voturi aproape unanime încredere în guvernul dlui D. Sturdza.

Cu toate acestea ziarul „democrat“ vorbește de „țara“, care „va perde răbdarea“, și cere ca M. Sa să concedieze guvernul actual, pe care „țara îl repudiază“.

Își poate închipui ori-și-cine, cam ce fel de stat ar deveni România, când M. Sa Regele ar governa, nu acordând încredere sfetnicilor Săi încercați, ci „ascultând țeara“ . . . din gazete, ori vorbirile pronunțate pe la Dacia ori sala Orfeu!

Cât despre amenințările ce se cuprind în alusiunile ambelor ziare democate, d'asemeni nu trebuie a se lua grav. România a trecut de mult peste epoca, în care presa, ori-cât de tragic ar scrie, să poată emoționa și determina anume curente, când propaganda nu și-o spriginește pe fapte, ci pe vorbe.

Așa are să rămână și cu încrederea M. Sale Regelui în guvern: n'are să

o zdruncine articolele de ziare, ori-cât de violente ar fi scrise acestea.

Ear' că nu sunt motive de alarmă, o dovedește însăși cel mai „independent“ ziar democrat, care constată că „critica“ celor căror nu le convine încrederea ce M. Sa arată față de dl Sturdza, „e caracterizată prin cea mai binevoitoare moderație“.

Dacă M. Sa Regele ar călca Constituția, când acordă atât de mare încredere dlui D. Sturdza, de sigur nu s'ar scrie despre „binevoitoare moderație“, ci și s'ar demonstra — vorba vine — că „țeara-i trădată“ și „lovitura de stat“ e evidentă!

Situația în Austria. În ședința dela 26 a parlamentului din Viena, a ajuns la vot propunerea partidelor opoziționale despre punerea sub acuză a ministeriului Badeni. S'a întâmplat un lucru cu totul neașteptat: s'a găsit o majoritate de 7 voturi pentru predarea propunerii la comisiunea parlamentară. Resultatul acesta este de a se atribui absențării dela vot a deputaților partidului poporal-catolic, care încă face parte din majoritate.

Nu-i vorba, propunerea va fi îngropată în comisiune, dar' cazul totuși e foarte caracteristic pentru situația încurcată din Austria.

Minoritatea de-oamnată iubilează, ear' majoritatea, se crede, că se va desbina în urma acestui incident.

În ședința de la 27 c., ministrul-president contele Thun a făcut o importantă declarațiune privitor la regularea chestiunii despre egala îndreptățire a tuturor limbilor în Austria. Miezul vorbirei lui este închegarea unei comisiuni parlamentare cu scop de a pregăti sau o lege amănunțită de înțelegere prin Reichsrath și de aplicat la toate țerile, ori numai o lege generală, un fel de lege de cadru (Rahmengesetz), pe baza căreia dietele provinciale ar aduce ele însele legi speciale pentru fie-care țară.

Nemții aprobau la mai multe locuri declarațiunea contelui Thun, pre când partidele majorității ascultau până la sfârșit fără nici un semn într'un sens sau într'altul.

Sinodul eparchial.

Biserica română din Ungaria e adunată acum în sinoadele sale eparchiale.

Goanele veacurilor dintâiu ale creștinismului s'au înouit.

Erau și mai grele la vedere acele goane, căci ucideau și trupul, și sfintele slujbe se țineau în ascuns prin pivnițele pământului, ca să nu dea de ei furia gonacilor.

A fost însă mai tare credința creștinilor de cât furia gonacilor. Crucea a învins sabia.

Goanele de astăzi la vedere nu ar fi atât de grele ca cele vechi, căci nuucid trupul, și totuși sunt mai primejdioase, căci ele vânează sufletele, cu mamona ademenirilor. Și scris este: „Nu vă temeți de cei ceucid trupul, ci de cei ceucid sufletul“.

Cuvântul de deschidere al Preas. Sale din Arad e un tipet de durere. Chiămarea sinodului ar fi să mântue sufletele din ghiarele mamouului.

La aceasta însă se recer bărbați tari la

suflet, și cu mângâiere putem zice, că nu lipsesc din sinod atari bărbați. Dar' sunt puțini, căci, durere, în sinod mai sunt și oameni căroră le lipsește tăria sufletească. Niște vântură-țeara, aduși Dumnezeu știe de pe unde la grăunte bune în Arad, cari pentru un blid de linte își vînd moștenirea părintească.

Câtă vreme însă va rămânea credință, măcar numai cât un grăunte de muștar, biserica va susta. Datorim credincioșilor spăriați de cele ce se întâmplă în biserică și afară de biserică cu această mângâiere.

Până în acest moment sinodul din Arad a luat în seamă lucrările de pe an ale Consistoriului din Arad și Oradea-mare. Din acele rapoarte se vede, că Consistoarele luptă zilnic contra curselor ce se pun bisericei și școalei române.

Lupta ar putea fi și mai cu sporiu, dacă Consistoarele ar avea dirigați statornici. Dar' așa, cum e bunăoară în Arad, cu senatul școlar și cel episcopesc, adică unde suntem mai în primejdie de a perde școalele și a rămânea fără bună chiverniseală a scumpei noastre averi, resoartele n'au referenții lor statornici, ci se procede numai cu o căpojeală de ajutători, luați de ici și colea, unde i găsește Consistoriul. Aceasta e o scădere.

Altfel sinodul a luat tot măsuri generale pentru apărarea bisericei și școalei contra ghiarelor statului, dând Consistoriului îndrumări pentru toate întâmplările cum să lucreze, ca după cuvintele Preas. Sale, „pe nimenea să nu perdem“.

Aceasta străduință caracterizează sinodul de estimp, e vorba numai, că fi va Consistoriul destul de tare a duce în deservire această străduință cu organele sale de astăzi? Avem însă nădejde, că locurile de referenții se vor îndeplini cu bărbați harnici, și atunci putem aștepta tot binele. O dorință am avea însă, că nu după nemotenie să se pună dirigați, ci după harnicie.

Hotărârile speciale ale sinodului se vor tipări în protocol special, și se publică în foile de toate zilele, de unde le va putea afla și poporul.

*

Metropolitul Miron Romanul.

Preaștimați Domni!

Iubiți frați, iubiți fii sufletești!

Între valorile dese, căroră este expusă naia bisericii noastre în calea năsuințelor ei spre cultură și moralitate, mare mângâiere și multă încurajare ne dă totdeauna sinodalitatea noastră; când adică reprezentanții clerului și ai poporului, adunați împrejurul arhieriei sei, se consultă asupra situațiunii și vin într'ajutor ierarhiei întru întărirea așezămintelor organice și peste tot întru salvarea intereselor bisericesti.

Astfel de ocaziune ni-se deschide și azi, când domniile voastre, iubiți frați și fii sufletești, conști de gravitatea și importanța însărcinării ce o ați primit ca reprezentanți ai clerului și poporului, ați grăbit a vă presenta aici în sinodul nostru arhiericesan în număr așa de frumos și a mi da ocaziunea plăcută, ca să vă salut și îmbrățișez cu toată căldura inimii mele.

Nu mă îndoesc, că domniile voastre și la această ocaziune veți căuta să și faceți misiunea nobilă ce o aveți pentru consolidarea noastră internă, și în general pentru

apărarea și promovarea intereselor sfintei noastre biserici naționale. Contând deci și la ordinea bună în discuțiunile sinodale, care să ne facă ca și în trecut, numai onoare, după ritualele premerse sub sfânta liturghie de astăzi cu chemarea ducului sfânt, sesiunea ordinară a sinodului nostru arhiepiscopescan pentru 1898 o declar de deschisă.

Cuvântare

pronunțată de Prea Sfinția Sa părintele episcop al Aradului Ioan Meșianu, la deschiderea sesiunii ordinare a sinodului eparhial aradan din 1898.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

După un interval de un an, plin de cercări și greutăți și pentru clerul și poporul nostru, biserica noastră cea vie, mă bucur dlor deputați, văzându-vă earăși întruniți în acest sinod eparhial, pentru a consulta și a combina cele de lipsă la înaintarea treburilor noastre bisericesti, școlare și fundamentale; deci vă salut din inimă și la această ocaziune de bună venire.

Pe cât este de frumoasă și de măreață această chemare a dvoastre dlor deputați, — căci ce și poate fi mai frumos și mai măreț, de cât asemenea conlucrare a fruntașilor eparhiei, la înaintarea cauzelor comune, — pe atât este de grea încă și în timpuri mai bune, dar' apoi cu atât mai grea între grelele împregiurări, în cari ne aflăm.

De aceea poate nici când n'a fost așa mare trebuință de asemenea consultări și conlucrări comune, ca și acum în aceste timpuri critice, când multe și felurite curente periculoase, de decadență morală și materială, se răspândesc zilnic și printre credincioșii bisericii noastre.

Unele dintre aceste nefericite curente de decadență morală sunt și indiferentismul religios, nazarenismul; ear' ceea-ce cauzează decadența materială, — între multe altele, — este și lipsa simțită și de poporul nostru, urmată din nerodirea pământului din anul trecut.

Prin toate acestea și poporul nostru a devenit expus mai multor ispite grele, de tot felul; dar' cu bucurie putem constata, dlor deputați, că pe lângă toate acele cercări grele, bunul nostru popor, — cu neînsemnate excepțiuni, — nu s'a molipsit de acele rele; ci, credincios sfintei religii străbune, a respins dela sine toate acele curente periculoase.

În marea noastră îngrijire, de care suntem cuprinși, dlor deputați, aceasta ne poate servi de mare mângăere; dar' totodată și de o nouă dovadă, că sft. noastră religie străbună, este și astăzi acel scut puternic, acel ânger păzitor și apărător al nostru care fu totdeauna și al fericirilor nostri părinți. De aceea și ține poporul nostru ca și noi, cu atâta tărie la sfințenia ei. Să ne închinăm dar' umbrei fericirilor nostri strămoși, cari prin multe greutăți și sacrificii ni-au lăsat de moștenire acel razm tare al credinței și existenței noastre.

Ce învățături mari acestea, cum ne spun ele că religione străbună este în adevăr nu numai mângăitoarea și tăria noastră în valurile acestei vieți; ci și baza existenței noastre și dincolo de mormânt. Cum ne spun ele, ce păcat grozav ar comite toți aceia dintre noi, cari n'ar ține cu toată tăria la sfințenia ei, cum ar strica, unii ca aceia, după zisa sf. Apostol, casa lui D-zeu și cum ar slăbi prin aceasta nu numai baza existenței noastre și a viitorului neamului nostru din această lume, dar' și a fericirii noastre de dincolo de mormânt?

De unde urmează, dlor deputați, să ținem tot mai mult și mai tare la aceea sfântă moștenire părintească, să o plantăm tot mai adânc în sufletul nostru, și al poporului nostru, să cultivăm tot mai mult, în toți ai noștri, legătura dragostei evanghelice și a credinței, ca să nu se peardă nimeni dintre noi, căci ori-ce pierdere slăbește puterea susținerii organismului nostru bisericesc.

Pentru a face aceasta mai cu mult succes, trebuie să ne apropiem, dlor, tot mai mult de popor, să fim tot cu mai multă atențiune și îngrijire de el, să fim cu mai mare alipire către el, dezvoltând o activitate tot mai intensivă și mai roditoare, nu numai pe terenul religios-moral, dar' și pe acela al deșteptării, luminării și cultivării poporului, interesându-ne tot mai mult de soarta lui, de care e strâns legată și soarta bisericii noastre naționale și prin aceasta și soarta noastră a tuturor.

Trebuie să facem aceasta fără întârziere, dlor deputați, pentru-că atinsele curente periculoase se tot sporesc luând dimensiuni tot mai mari și pentru-ca poporul să poată preîntâmpina toate acelea fără pericol.

Terenul cel mai mănos pentru asemenea lucrări, ni-l ofere, dlor deputați, cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școala confesională.

Prin biserică ne întărim în credința în D-zeu, ne învățăm și ne deprindem la dragostea evanghelică, iubirea de Dumnezeu și de aproapele; ear' aceste două mari virtuți creștine ne îndreptătesc și la a treia, adică la speranța într-o viață mai bună aici și la fericirea de dincolo de mormânt.

Spre acest scop să stăruim, ca toți ai noștri să cerceteze cât mai regulat sfânta biserică și să se împărtășească cu sfintele taine; să țină strămoșeștile datini religioase și să-și crească și pe fiii și fiicele lor în spirit religios.

Deasemenea să stăruim dlor deputați, ca tinerimea noastră să cerceteze cât mai regulat școalele noastre confesionale; și să îngrijim, ca aceste școale să fie la înălțimea chemării lor, nu numai pentru instruirea tinerimei în obiectele prescise, dar' și pentru plantarea în sufletul tinerimei a simțului religios și alipirei de biserică străbună, care a îndulcit și nutrit pe fericirii noștri părinți, cu laptele credinței, a cărui putere i-a întărit prin toate vitregitățile secolilor trecuți.

Din acestea învederând, că baza cea mai solidă și cea mai sigură a existenței și a viitorului nostru, sunt cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școala confesională, — ni-se impune tuturor marea datorință, dlor deputați, a aduce toate sacrificiile posibile a le susține și ridica la înălțimea chemării lor.

Implinirea acelei mari datorințe ne mai impune, dlor deputați, și o conlucrare armonică, inspirată de duhul înțelegerii, al înțelepciunii, și al dragostii evanghelice; căci numai așa ne vom pute implini cu bun succes frumoasa misiune, la care ni-am angajat, și numai așa vom pute justifica încrederea pusă în noi, de aceia pe cari li reprezentăm.

La toate acestea mai implorând și acl ajutorul și binecuvântarea cerului, declar sesiunea sinodului nostru eparhial ordinar, pe anul 1898, de deschisă.

Episcopul N. Popea.

Preasfințitelor domni deputați!

Să mulțumim mai întâiu lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit a ne întâlni earăși în sinodul ordinar al eparhiei noastre, pentru de a pertracta obiectele prescise în regulamente.

Să mulțumim mai încolo și acelor bărbați vrednici ai noștri, cari devotați bisericii și instituțiilor ei salutare, și îngrijați de viitorul, de soarta, de existența chiar a ei, prin agerimea spiritului lor prevăzător și prin stăruințele lor neadormite isbutiră în sfârșit a ne crea această posibilitate de întrunire regulată și periodică la episcopia noastră, va să zică: autonomia și organizațiunea canonică sinodală a bisericii noastre.

Da, domnilor deputați, să mulțumim acelor bărbați binemeritați pentru biserică și neamul nostru, la toate ocaziunile de felul acesta; căci ce ar fi, dacă azi, în timpurile acestea de ispită, nu am avea asigurate aceste garanții legale?

Și mulțumirea noastră cea mai frumoasă, mai roditoare și mai bineprimită va fi, dacă noi, cei de acum și cei viitori, ne vom arăta vrednici următori ai acelor înaintași ai noștri, călcând în urmele lor, apărând cu bărbăție și susținând cu sfințenie acest tesaur de mare preț, și aceasta nu numai cu vorbe și nu numai aici între marginile acestor păreți, ci și cu fapte, și în afară de câte-ori va cere trebuința, cu fapte, zic, învederate, isvorite din adâncul inimilor noastre: cele bune și folositoare, cu exemplu viu înaintea clerului și poporului eparhial.

Aceasta, domnilor deputați, cred eu, că e chemarea noastră, ca fii credincioși și reprezentanți adevărați ai bisericii noastre!

Fiind de părere, că și d-voastră încă sunteți pătrunși de asemenea convingere, de ase-

menea sentimente religioase-morale, vă salut, dlor deputați, de bunăvenire la episcopia noastră! Mă bucur din inimă, că d-voastră dând ascultare vocii oficiului ma înalt, v'ați lăsat pe un moment la o parte ocupațiunile private și ați grăbit de a veni la sinod, pentru-ca aici în pace, în liniște și în dragoste frățească, cu delăturarea ori-cărora interese particulare, împreună să consultăm, să dezbaterem și să decidem afacerile noastre diecesane, bisericesti, școlare și fundamentale, bine știind, că numai astfel procedând, Dumnezeu ne va ajuta și mai încolo și lucrările noastre sinodale vor avea un rezultat bun, satisfăcător și salutar pentru biserică.

Încât privește afacerile oficioase; am firmă credință, că consistorul nostru diecesan a făcut tot ce s'a putut în împrejurările critice de astăzi, ca să corăspundă datorințelor sale grele, în ceea-ce privește administrațiunea eparhială în toate direcțiunile, cum rapoartele oficioase mai apriat vor arăta.

Pe lângă aceste convingeri și dorințe ale mele, implorând și aici ajutorul de sus asupra lucrărilor noastre sinodale, declar sesiunea a II-a a periodului sinodal al X-lea de deschisă.

Din ticăloșiile dirigătorilor ungurești carte cetire.

Stimate Domnule Redactor!

În numerii 113. 114. 116. 150. și 155. din anul trecut ai ziarului „Tribuna Poporului” am adus la publicitate rezultatul investigațiunei sevărșite contra lui Meliczay Sándor protopretorele cercului de Beiuș, în decursul alor 11 zile în luna lui Maiu în comunele aparținătoare cercului, și în trei zile în luna lui Iunie în Oradea-mare.

Investigațiunea s'a continuat în Beiuș, în August 13-lea 1897, și s'a terminat în August 17-lea.

Despre rezultatul acestei ultime investigațiuni ținută în decursul alor ciuci zile, până acuma nu am raportat încă nimica, cugetând, că comitatul convingându-se despre ilegalitățile și nenumăratele abuzuri comise de Beliczay Sándor, va pertracta cauza în Congregațiunea comitatense, dar' înzădar, speranța mea nu s'a realizat, comitatul în cauza aceasta ponderoasă, până azi nu a deliberat, și Beliczay Sándor pe lângă descoperirea multelor lui păcate, până azi tot mai fungează ca protopretor al cercului de Beiuș.

Deci văzând că înzadar am de a mai aștepta verdictul comitatului, de și după un interval mai lung, mi ieau permisiunea a vă roga Domnule Redactor, ca în prețitul Domniavoastre jurnal să bine-voiți a publica încă următoarele notițe referitoare la investigațiunea ținută în 1897, August 13-17; precum și unele observațiuni ale mele făcute în cauza aceasta ponderoasă.

În August 13-lea primul martor a fost Janosy Ferencz locuitor în Beiuș, socrul notariului de Căbești Papp Iosif, care martore vorbind câte verzi-uscate, a fasionat, că pentru postul notarial de Cobesti, în favorul ginerelui seu nu a dat protopretorului Beliczay Sándor 1000 fl. sau ori-ce altă sumă de bani; a spus, că fasionarea aceasta o face după cea mai bună cunoștință a sufletului, și pe onoarea sa civică, — însă când a fost provocat să depună jurământul, nu l'a depus, ci din contră, l'a denegat.

Eacă martorele adevărat, eată onoarea civică în toată splendoarea ei!

Al doilea martor a fost Oance Ioan (a Lupului) primar în comuna Cărbunari, Acest martore a fasionat, că primadată a fost ales de primar în anul 1894, — după alegere îndată a mers la dlsul agentul de acolo Stern József, și i-a zis: „Dl notariu Körner József m'a trimis la d-ta, să-ți spun, că în spese de alegere trebuie să colvești bani, la ce eu am transdat la mâinile agentului 5 fl., care sumă de bani peste puțin timp agentul mi a readus-o, și

mi-a transdat-o cu aceea observare, că e puțin.

Eu atunci m'am dus în persoană și am transdat notariului Körner József 10 fl.

În anul 1897, în ziua alegerii de antiste comunal a venit la locuința mea vizitiul protopretorului Beliczay Sándor, cerând dela mine fân pentru cai, i-am dat, dar' totodată m'a întrebat, că nu voesc să cinstesc pe fisolgăbiru cu oare-ceva, pentru-că m'a pus de primar, căci așa se cuvine, la ce eu am solvit la mâinile vizitiului suma de 5 fl.

După alegere la două zile i-am spus notariului Körner József, că pentru fisolgăbiru Beliczay Sándor am solvit la mâinile vizitiului acestuia 5 floreni, la ce notariul mi-a zis: „Pentru ce n'ai adus banii la mine?”

Alegerea de primariu a fost în prima jumătate a lunii Ianuarie. În luna lui Aprilie cam cătră sărbătorile Pascilor românești, m'a chemat notariul Körner József la sine și mi-a transdat 5 fl. zicând: „Aci e suma de bani solvită prin DTA la mâinile vizitiului domnului fisolgăbiru”.

La această fasionare a primariului Oance Ioan, notariul Körner József a răspuns următoarele: „În anul curent după alegere Oance Ioan mi-a spus, că cu ocaziunea alegerii de antisti comunal vizitiul fisolgăbiru la cerut dela densus 5 floreni, și că densusul acea sumă de bani a și transdat-o numelui vizitiu. Eu cu ocaziunea procsimă, când am fost la protopretore, i-am amintit acestuia că ce a făcut vizitiul densusului. — Auzind fisolgăbiru vorbele mele, pe vizitiu îndată l'a chemat înaintea sa, și l'a întrebat, acesta însă prima dată a denegat primirea banilor, dar' când l'a înfricat cu aceea că-l va înfățișa cu primariul Oance Ioan, carele era tocmai în Beiuș la asentarea militară, — a spus vizitiul că a primit 5. floreni cari bani primariul i-a pus în busunariul său, și nu știe pentru-ce. — Fasionaează Körner József mai încolo că: protopretorele la aceste vorbe a vizitiului a venit în furie, pe vizitiu a voit să-l bată și așa știu, că l'a și alungat din serviciu.

Cu ocaziunea aceasta protopretorele Beliczay Sándor mi-a transdat 5. floreni, zicând, că să-i transdau primariului Oance Ioan, ce eu am și implinit. — Precum știu, zice Körner — protopretorele acești 5. floreni i-a detras din simbria vizitiului.”

A fasionat Körner József mai încolo următoarele: „Ce se atinge de aceea parte a fasiunei lui Oance Ioan, cumcă respectivul primar în anul 1894 s'e fi solvit în spese de alegere la mâinile mele 10 fl., aceasta e acasă contra mea, și în cauza aceasta pot denega fasionarea; dacă Oance Ioan afirmă aceasta, atunci păsească contra mea la locurile competente!”

Tot referitoriu la fasionarea lui Oance Ioan, fisolgăbiru Beliczay Sándor a răspuns următoarele: „După alegerea de primariu din anul present peste mai multe săptămâni a întrebat de mine notariul Körner József, că am cunoștință despre aceea, că la mâinile vizitiului meu a solvit ca spese de alegere primariul din Cărbunari Oance Ioan 5 fl.?! și după-ce eu nimic n'am știut despre aceasta, pe vizitiu l'am luat la răspundere, care a recunoscut, că a primit 5 floreni. La această mărturisire eu îndată am făcut computul cu vizitiul, am detras din simbria lui 5 fl., i-am transdat notariului Körner József, ca să-i transdeie lui Oance Ioan, eară pe vizitiu îndată l'am alungat din serviciu.

Despre cei 10 fl. solviți prin primariul Oance Ioan în anul 1897 ca spese de alegere, Beliczay Sándor zice, că nici odată nu i-a primit dela notariul Körner József.

Acum poftim să luăm la analiză fasionarea alor toți trei: Oance Ioan, primariul spune, că a dat 5 fl. la mâinile vizitiului cu ocaziunea alegerii de primariu efectuată în prima jumătate a lunii Ianuarie anul 1897, recunoaște, că acei 5 fl. în luna lui Aprilie cam cătră sărbătorile Sf. Paști, i'a reprimat din mâinile lui Körner József.

(Va urma.)

igiena țeranului român.

V. Despre beuturi.

2.

Nu beți din fântâna în care s'a necurat și a putrezit vre-un animal de necurat; ei dacă s'a întemplat o astfel de necurătate, trageți toată apa, cugetați fântâna și numai după aceea o beți din ea. Pentru aceea fie-care gânditor va ținea fântâna totdeauna astupată și va delătura de la ori-ce necurățenie, ca de la un lucru mai presus de toate sfânt. Și dacă faceți fântâna în curtea voastră, faceți-o în cel mai curat și mai de curând loc, departe de bălți, gunoier, sau de astfel de locuri, din cari se putea strecura vre-o necurățenie în apa fântânei.

Căci pre cum vedeți, apa este hrana noastră cea mai de capetonie, și numai acela poate fi sănătos, care bea apă curată și sănătoasă.

Afară de apă mai sunt și alte beuturi, pe cari civilizația le-a introdus prin folosirea oamenilor, dar' fără de cari omul poate trăi foarte bine, și chiar mai bine. Astfel sunt în prima linie beuturile spirituoase: vinul, berea, rachiuul ș. a., cari toate se caracterizează prin aceea, că conțin diferite cantități de spirt, mai mult sau mai puțin curat. Spirtul este otrăvă pentru corpul omenească și închină sa omoritoare va fi cu atât mai mare, cu cât îl vom introduce în cantități mai mari în corpul nostru.

Berea este o beătură produsă prin fermentație alcoolică din orz, hemeiu, drojii și apă, și conține pre lângă o mică cantitate de spirt, mai multe substanțe hrănitoare; prin urmare beută moderat, ea este cea mai puțin stricăcioasă.

Vinul se formează prin fermentația zahărului de must și conține cantități de spirt mult mai mari de cât berea, prin urmare și stricăcioasă, produsă de vin, va fi mai mare.

Rachiuul, țuica sau vinarsul, este în sine un destilat alcoolic din diferite substanțe și prin urmare cantitatea sa de spirt poate fi foarte mare. — Toate aceste beuturi produc, introduse în corpul nostru stricăcioși, atârându-l de la curățenia spiritului, pe care îl conțin. Cele mai necurate spirteuri sau alcooluri se găsesc în rachiu, adică în beutura obișnuită

mai mult de țeranul nostru. Beut în cantitate mică rachiuul curat înviorează nițel puterile omului sleite de muncă, astfel că același, care din nenorocire s'a obișnuit cu dînsul, un păhărel sau două, beute în mijlocul muncii, nu-i fac mare stricăcioasă. Dar' fericit acela, care nu s'a obișnuit de fel cu rachiu, căci el va fi scutit de toate urmările triste ale alcoolismului și de muncit va pute munci sigur mai bine!

Beut însă în cantități mari, rachiuul dă mai ușor decât ori-și-care altă beătură spirituoasă naștere acelei boale, pe care doctorii o numesc alcoolism.

Voieți să vă face tabloul alcoolismului?

O, el este prea posomorit și este nespun de dureros a vedea, cum omul cea mai cuminte și mai nobilă creațiune a lui Dumnezeu se coboară cu voia mai jos decât dobitoacele. Căci dobitoacele urmează chemării lor predestinate în toate mișcărilor vieții animalice, dar' bețivul e lipsit de puterea gândirii sănătoase, inima și sufletul său sunt închise pentru iubire și pentru toate sentimentele frumoase și fără povara moralității, el e în stare să săvârșească ori-ce rău și ori-ce crimă. Și în adevăr statisticele justiției ne arată, că jumătate din toți hoții, ucigașii și alți criminali, cari umplu temnițele tribunalelor și dau de lucru călăilor, precum și din sinucigași, jumătate zic, sunt bețivi.

Ear' doctorii ne spun, că mai mult ca $\frac{1}{6}$ parte a tuturor nebunilor sunt earăși bețivii.

Ei bine, se poate ceva mai jalnic și mai înfiorător decât priveliștea acestei decadente omenești? Sunt în această lume nenorociți, atinși de boale grozave, înfiorătoare, a căror privire produce în inimile noastre cea mai adevărată compătimire, — dar' acci sermani nu sunt vinovați întru nimic de suferințele lor; — bețivii însă, își strică sănătatea și își întunecă sufletul cu voia rupând în fiecare zi câte un fir al vieții lor prin păhăruțele de otrăvă, pe cari le grămădesc în arsul lor stomac.

Căci nu numai mîntea bețivului se tempește, ei și corpul său se îmbolnăvește rînd pe rînd cu toate organele. Am zis, că o cantitate mică de rachiu înviorează corpul, — ei bine, cantități mari îl slăbănesc, mîntea bețivului tremură, picioarele nu îl mai poartă și întreaga sa putere de

viață scade pe zi ce merge. Bețivul își pierde pofta de mîncare, căci stomacul și mațele sale sunt arse, — în stare catarală, cum zice medicii, — și în toate diminețile varsă o apă băloasă din bolnava lor rînză. Ficatul sau maiul se îmbolnăvește de așa numita cirrhosă, cea mai obișnuită boală a bețivilor, care în decurs de puțini ani nimicește viața omului între grozavele chinuri ale boalei de apă. Rerunchii se îmbolnăvesc și ei foarte lesne; plămânii sunt atinși de cataruri învechite și o tuse nemiloasă chinuște viața nenorocitului. Inima, cel mai de frunte organ al nostru, slăbește și nu mai are puterea de a aiepta sîngele în toate depărtările corpului; oasele sale devin sfărâmițoase și purtătorii lor sunt dispuși la apoplexii, dambă și alte nenorociri, cu un cuvînt moartea acestor nenorociți este foarte apropiată și sigură, la unii mai curînd la alții mai tîrziu. Ear' dacă se îmbolnăvesc de ori-și-care altă boală, nu-i pot rezista și se prăpădesc cu zile. Dr. M.

Limba cărților bisericesti.

Comisiunea esmisă pentru censurarea raportului general despre activitatea Academiei române în anul 1897—98, și compusă din domnii A. D. Xenopol, Saligny și I. Vulcan, în raportul ei prezentat Academiei înșistă mult asupra cesțiunei limbei române din cărțile bisericesti. Intre altele comisiunea zice în raportul ei următoarele:

O cesțiune a deșteptat mai cu deosebire luarea aminte a noastră, anume aceea dezbătută de academie în ședința dela 13 Iunie, privitoare la stricarea limbei românești, consacrată de veacuri ca limbă a religiei noastre; prin noile ediții de cărți bisericesti, ce se fac sub direcția și cu îngrijirea sfîntului sinod.

Academia, chiar prin legea ei constitutivă, este înființată mai ales cu scopul cultivării limbei naționale, și era neapărat să i-se dea această menire întru-cît din nefericire limba românească este departe de a fi prelucrată și frămîntată de poporul român în toate sferile de cugetare omenească. În limba științifică, în cea juridică, în cea comercială și industrială, neologismele foesc și acolo unde ele nu ar trebui să fie îngăduite. Construcțiile gramaticale și sintactice sunt imitate fără conștiință după limba franceză. În ziare limba franceză este adeseori stricăcioasă; de asemenea în traduceri și adoptările dramelor și comedilor ce se prezintă pe scenele noastre. Magistratura, advocatura și chiar parlamentul, cu puține valoroase excepțiuni, înfățișază aceeași tendință obștească de a se îndepărta de spiritul adevărat și de tezaurul de cu-

vinte al limbei noastre și de a îmbrățișa forme străine.

Nu mai vorbim de saloanele societății noastre mai înalte unde se vorbește un fel de potpouri amestecat din francesă și română, care nu mai e limbă, ci un adevărat jargon și o rușine pentru țeară. Unde mai putem oare auzi rîsunînd din viu graiu și nu numai din prăfuitele cronici și documente, adevărată limbă a strămoșilor nostri, basa pe care trebuie să se cladească mai departe organul nostru de rostire? Numai din limba bisericască. Dar' se strică și aceasta; dacă se schimonosesc rugăciunile și se întortochiază cugetările sfinte, atunci ce stavilă se va mai opune șivoiului distrugător al graiului național? *Caveant consules!* Academia să iese în serioasă dezbateră această cesțiune, și anume chiar în sesiunea aceasta, spre a vedea ce este de făcut spre a se opri răul de acum înainte, dacă nu se mai poate îndrepta acel ce s'a făcut.

Dela Sate.

Mult Stimat Dle Redactor!

Am citit cele-ce dl N. Fleșeru, maistor tîmplar din Saschiz publică în foaia Dtre Nr. 67 a. c., și nu pot zice, că sunt neadevăruri, dar' regret, că dl Fleșeru, pre lângă toată indignarea sa legitimă, a spus neajunsurile vîzute la noi, cari se găsesc pretutindenea, deoarece cei răi nu lipsesc de nicăieri, și poate că ei sunt creați tocmai ca să dea mai mare impulsione progresului și faptelor bune și frumoase.

Este adevărat, că prin aproape toate satele noastre românești din prejur domnește între locuitori discordia, în cât ori-ce suflet românesc nu poate să nu se indigneze și să nu regrete ceea-ce ce vede și aude, dar' ca să ne punem și să desvîlim prin gazete ceea-ce se petrece spre rușinea noastră în casele noastre, după părerea mea, nu este cuviincios, nici bine. Numai atunci ar trebui să strigăm în lumea largă, când am crede că s'ar putea face vre-o îndreptare a răului, dar' când se știe de mai înainte, că lătrătorii nu tac zădărindu-i, atunci tot mai bine este a ne călca pe inimă și a inghiți amarul până când bunul Dumnezeu se va milostivi de sus a ni trimite vr'un mîntuitoriu, că altă putere n'avem. Că la cei mai mari de te plîngi contra celor mai mici, ești neascultat, ba lăsat chiar în ghiarele lor, ca să fi sfîrticat. Până acum trei ani, când am venit de m'am stabilit aici în comuna mea natală, n'am avut idee, n'ași fi putut crede, că se pot comite atâtea nedreptăți și atâtea neajunsuri asupra capetelor bieților locuitori plugari.

Mă mir și eu acum, cu dl Fleșeru, nu

Poesii populare.

Bădișor depărtător

Nu-mi trimite-atîta dor,
Și pe lună, și pe soare,
Și pe cald și pe răcoare,
Și pe stele mărunțele,
Și pe sbor de rîndunele,
Și pe stele și pe lună,
Și pe nori ce vîntu-adună.
Ci bade, în pace mă lasă,
Cum vîd, nu țî-oiu fi mireasă.

Sacă, Doamne, isvoarele,
Să pătrundă în fund soarele,
Să moară mîndra de sete,
Cu ce prost mîna mai dete!
Și pe mine m'o lăsat
Și-o uitat cum s'o jurat
La fântâna sub grădine:
Că s'o cununa cu mine.
Astăzi mîndri-i pare rău,
S'ar lăsa dar' eu nu vreau,
Ci trăiască cu-a ei prost,
De dragoste aibă post,
Lângă vaci și lângă boi
Și lângă turma de oi.

Plîng frunzele în plopi și fagi,
Când se iau doi, ce nu-s dragi;
Frunza pică gîlbinește,
Când din doi unu urește.

Dragostea năni cea mică
Tot șir la inimă-mi pică;
Dragostea năni cea mare
Îi inima la arătare,
Da'n inimă nimic n'are,
Ci mă prinde și mă stringe,
Cu'n ochiu s'arată că plînge,
Cu celalalt, pe sub geană,
Dă semn că dă și pomană.

De tîner mă însurau
Grige'n cap multă-mi băgai,
Că mi mîndra lunatică
Și de minte sburatică:
Cum îi vine, cum îi tună —
Nu zice nici noapte bună.
Ci se duce când însară,
Dimineața vine cară.

Măndra care-i albineață
Nu-mi place, că-i prea făleată
Tace când îi dau binețe,
Și-i pemejdie să'n ghețe.
Da mîndra cea bîrnăcută,
Ași vrea să-mi fie dragută.

Când îi dau binețe ride,
Când merg la ea mă cuprînde,
Și-i făcută p'a meu plac,
Nu mă coată că-s sărac,
Țucu-i gura să-i sărut,
Și-a ei și-a cui o făcut.

Să te mînce geru mîndră,
Lăcomie-ți fu pe țundră!
Cu poale și țundră neagră,
Cui dracului să-i fi dragă?
Dă mîndră cu țundra'n foc
Și ia surman și cojoc,
Cum țî-i portu din bîtrîni
Și stă bine între Români

Facă cine câte-o face,
Dragostea n'o poți desface.
Zică cine câte-o zice,
Dragostea nu pot s'o strice.
Sus, sus, sus, pe vîrf de nuc,
Cîntă un drăguț de cuc,
Nu știu pe înde s'apuc,
La mîndruța să mă duc.
Că eu știu, când cucu vine
Vin și nopțile sîrine
Și pădurile infrunzesc
Și cei dragi se întălesc.

Slobozi, Doamne, fulgerile,
Și aprinde birturile,
Că de cându-i birtu'n sat,
Nu mă mai știu cu bărbat.
De cându-i birtu'n vecini
Șed acasă ca pe spini,
Ca n'am stare și-alinare,
Că vine cu gura mare;
Nu ști dracu să'l inee,
Să-mi vie veste, că-i rece.

Patru boi caru scălcie:
Măndruții primă merie,
Patru boi caru leagană:
Măndruții primă galbenă,
Și primă mîndră roșie,
Pe când vine dela viie.

Am o mîndră, nu-i departe:
Patru garduri ne desparte,
Unu-a meu, trei din vecini,
Toate patru s'fără spini,
Două s' vechi și două s'noauă
Cele noauă amîndouă
Le trec bine când îmi place,
Cele două nu-mi dau pace,
Că prîresc și fac larmă,
Și vecinu are armă.
Și nu știu ce mai gîndește,
Că de trei nopți tot pîndește.

BUNICA ȘI NEPOȚICA.

Uită, cât sunt de fericite amândouă! Bunica coase la niște cămașuțe ori ismenuțe de ale mititelului nepoțel, care o fi durmind undeva într'o altă odaie, ori ștregărind pe dinaintea pridvorului bisericii; bunica e de 70 ani trecuți, are vedere slabă, pe ochi cu niște ochelari de glaje groasă,

șede într'un jilț mare, moale și vechiu de bețrân ce este. Toemai 'i-se ispravise ori îi lunecase ața din ac, și strigă pe nepoțica Mărioară, care împletește pe scaun de alături, să 'i-o tragă ear ața prin urechea acului, zimbindu-'i fetiței cu acel suris blăjin, care se vede mai ales pe

fețele oamenilor bețrâni, liniștiți la suflet, cari au trait toată viața lor în cinste și omenie, după poruncile și pilda lui Isus-Mântuitorul.

Mărioara, fetișoară sprintena de vre-o 8-10 ani, nici nu așteaptă până bunica își ispravise vorba, sari iute și toemai o vedem căznindu-se cu ața

și acul. Par'că a nimerit. Uitați-ve la dânsa.

Ear' cotoiul, prieten vechiu și credincios al casei — toarce și el, sub scaun, cu ochii închiși, fără însă să doarmă, aude el și vede tot.

Cât sunt de fericite: bunica bună și nepoțica harnică a ei!

Am o mândră peste deal,
Pare-mi că-i chiar în Ardeal;
Să ved dealu făcut șes
M'ași duce la ea mai des;
Da-mi pare că dealu crește,
Și că mândra 'mbetrânește,
Că merg la ea rare-ori:
Intr'o zi de două-ori.

Să trăești bade cu bine
Și cu gându tot la mine,
Că te-am chemat, n'ai venit.
De gânduri am bețrânit.
Da nici eu nu mă mai duc:
Pân' a crește pâr pe cuc
Și iarbă creață pe nuc,
Apoi eu să fiu haiduc,
S'am poruncă să te-aduc.

Ardereai lume, cu foc.
Eu să mă uit de departe,
Să ved, lume, cum ti arde;
Când li fi toată aprinsă
Și în flacără incinsă,
Și eu s'ard să mă topesc.
Singur să nu mai trăesc.

Mândruță dela Urviș,
Lasă-ți cănepa pă criș,

Că de-i trece peste punte,
Te-oi seruta 'n ochi și 'n frunte.
Și nu-i mai lucra la soare,
Că te-oi ținea la recoare;
Nu te-ași mai lăsa la sapă,
Nici să-nmoi cănepa 'n apă;
Nu te-ași lăsa să 'nvirtești
Fus în mână cât trăești.
Și nici pânză n'ai mai pune,
Că ț-ași face zile bune.
Nu te-aș mai lăsa la fân,
Ci te-aș strînge ici la sîn;
Secerea 'n mână n'ai prinde,
Căci ea focu m'ași aprinde:
Secerea 'ți-ași arunca
Și gura 'ți-ași seruta.

Curcanii.

București, 15/27 Aprilie.

Duminca trecută s'a jucat la Teatrul Național pentru a 16-oară în această stagiune „Curcanii”, dramă națională. Într'insă ni se înfățișează în chip măiestru vitejia fără seamăn a *dorobanților*, ori *curcanii* cum le mai zice, cari înainte de aceasta cu 20 ani au câștigat pe câmpiile dela Plev-

nu numai un mare renume, dar' din sângele vârsat de ei a răsărit neatîmarea și apoi mândrul Regat al României.

Această piesă a fost scrisă pe timpul războiului 1877-78, ca omagiu bravilor dorobanți a cărora poreclă *Curcanii* devenise un nume falnic.

Autorul, d-nu Gr. Ventura, a pus în scenă un episod din războiul fericit pentru nea-tărîmarea României și scăparea Bulgariei de jugul turcesc, pe timpul luării Griviței și a Plevnei.

Acțiunea piesei se petrece parte în tabăra română dela Susurla și parte în casa unei familii din Iași. Pretextul e un mic roman fericit, inventat sau chiar real. — Pe timpul acela câte drame nu s'au desfășurat. — Un căpitan pe care războiul îl smulge din brațele iubitei sale desnădăjduite, pentru a-i lăsa însă, după războiu, măreț de vitejie și glorie. E fericit desnodământul acestei întâmplări înscenate; dar' cine ar avea curajul să ne vorbească de întâmplările adevărate, mai mult de cât dramatice, după timpurile acelea de groază. Găsim în această piesă nume de eroi dispărute, la al căror auz inima sângerează încă. Maiorul Șonța „un obuz îi luase capul cel frumos”, căpitanul Valtar Mărăcineanu „cade înfigând steagul în reduta turcească la Gri-

vița”. Dar' să lăsăm amintirile cele triste pentru a vorbi de cele mai fericite, aduse pe scenă de dl Ventura.

Prologul conține povestirea întâmplărilor luării Griviței. Tot aci autorul ne prezintă pe eroul său, Vasile Lupu, și o parte din personajele principale ale piesei: pe căpitanul Iorga Coroiu și d-na Radeanu care, în urma unor mari dureri sufletești, s'a devotat armatei ca soră de caritate. Pe timp de repaus fiecare are timp să vorbească de durerile ce-i strâng inima și de acelea lăsați acasă. Căpitanul Lupu e amărît în urma unei scrisori prin care i-se vestește că adorata sa, o d-șoară Albeanu din Iași, silită de mama ei, e pe cale de a se mărita cu un băcan. Coroiu și d-na Radeanu, îi consolează cum pot și nascocesc un mijloc pentru a pune la încercare credința iubitei pentru acela ce a părăsit-o chemat de patrie. O scrisoare anunțând moartea iubitelui va impresiona pe iubita credincioasă a lui Lupu în gradul de a renunța, până la terminarea războiului cel puțin, la o altă fericire, sau dacă e necredincioasă, va uita repede și se va mărita cu ori-cine, și în cazul acesta Lupu nu va mai avea pentru cine să fie intristat.

Actul I. Ne găsim la Iași în casa familiei Albeanu. D-șoara Albeanu și fratele ei

mai trăiesc eu în acest sat, ci cum trăiesc bieții noștri plugari de aici și alte sate, în urma atâtor greutăți puse asupra lor, și nimenea nu-i ascultă, nimenea nu-i compătimentește, ci toți, cum se vede de la ministru până la haiduc li bănuși și earăși bani. Și pe ce să câștige banii, când bucatele nu se fac, și vitele i-au murit de epizootie, și când nu e nici o resursă de ceva câștig! Se știe că teranul pretutindenea e oaiie, care aduce în foloase stăpânului, când acesta îngrijește după cuviință, ear' când el o lasă să lupilor și puilor lor, cari sunt înșăși plini de lacomie prin toate satele, nici poate fi sigur, că nici pielea nu-i e bună de nimica.

Ceea-ce am făcut eu pentru comuna Focșanei, unde m'a trimis Dumnezeu să mă scum 56 de ani, încă nu trebuie spus că lăudă, deoarece fic-cine, ca bun creștin român cu oare-care dare de mână, este să facă pentru binele consătenilor între cari mie mi place chiar a-mi petrece zilele bătrânețelor mele în aceste locuri retrase, și fără șgomotul lăudării, și fără știut, că în lumea mare — dușmani și slabi. Lupta dară este relativă, și lipssește nicăierea. Pretutindenea omul cu mâna și pricepere trebuie să lupte pentru dreptate, pentru bine și frumos, pentru onoare și folos. Ținta tuturor trebuie să fie trainte cu Dumnezeu, și să lăsăm pe alții să se învânte în mila Domnului, care numai el poate face buni, ceea-ce sperăm că va întâmpla nu după multă vreme.

Foventea noastră a pus un început bun în toate privințele, și chiar cei câțiva răstăciți veni la cunoștință și luminându-se se vor îndrepta și vor fi tot o apă cu cei buni și progresiști.

Ca toată stima vă salută

D. R. Cordescu.

Barbu lăutaru.

Despre vestitul și la timpul seu, pe când trăia, aproape de toată suflarea cunoscutul lăutar Barbu din Iași, „Foaia Poporală” din București publică după scriitorul Carlos del Perrières, următoarea povestire:

Lăutarii sunt trubadurii Românilor.

Într-o seară vestitul musicant Liszt voi să-i asculte; el se afla atunci la castelul Alexandri, marele poet român. Lăutarii erau aduși.

Ei erau Țigani din Iași și conducătorul lor era Barbu lăutarul. Toți îmbrăcați în hainele, cu căciuli de oaiie pe cap și cu opinci. Un pâr lung le atârna pe umeri. Barbu era bătrân; barba lui aproape albă

Nicu, copii de militari, sunt doi tineri în cari bate o inimă caldă românească. Adela se interesează mult de mersul războiului; din modestel ei mijloace face scamă și o duce pe furie nenorociților răniți la spital. Nicu e elev al școlii militare și e neliniștit de dorul de a merge în războiu, D-na Albeanu e mai puțin entusiastă, războiul o îngrozește.

Adela Albeanu e cerută în căsătorie de un oare-care Bacalovici, negustor bine situat, care o urmărește cu asiduitățile și care are aprobarea D-nei Albeanu. Se știe însă că Adela e quasi promisă căpitanului Lupu, căruia e cu totul credincioasă. Se mai știe că s'a conceput o scrisoare pentru a pune la încercare devotamentul Adelei către căpitanul Lupu. Ei bine, acea scrisoare parvine Adelei și produce o adâncă emoțiune în casa Albeanu, având ca urmare plecarea familiei întregi pe câmpul de războiu: Nicu ca Sub-Locotenent, D-na și D-ra Albeanu ca surori de caritate. Bacalovici îi urmează, sperând că va înduioșa pe Adela și va hotărî a-i acorda mâna.

Actele II și III se petrec la tabăra dela Surla. Familia Albeanu a fost informată de moartea căpitanului, dar nu l'au văzut fi-gurând în buletinele celor căzuți.

În mijlocul groazei răspândite de bubui-

li cădea până la piept și când te privea, vedeai la el niște ochi plini de inteligență și de vioiciune.

Când intrară, puseră toți mâna pe piept și se înclinară până la pământ. Stăpânul casei îi cinsti cu șampanie și apoi le făcu un semn.

Barbu își luă arcușul și salonul cel mare răsuna de cântecile lor.

Ca instrumente aveau: vioara, naiul și cobza.

Barbu începuse să cânte întâiu un marș național; sfârșindu-l, boierii entusiasmații îi aruncară galbeni în paharul cu vin, spunându-i:

— Bea Barbule!.. bea!

Și bătrânul cântăreț bea vinul și galbenii pe care îi ținea în gură și-i scotea apoi după ce-i săruta cu evlavie.

— Ascultă-mă Barbule, îi zise Nicolae Sturdza, ia cântă-ne: *Tu-mi ziceai*.

Barbu se plecă cu respect și apoi începuse să cânte.

Tu-mi ziceai odată, îl cântau lăutarii de te fermeca. Alți doi lăutari cântau din gură, trăgând ușurel din cobză; cântau cuvintele atât de duioase din cântecul cunoscut în România: *Tu-mi ziceai odată*.

După-ce sfârși romanța, Barbu înflăcărat de un entusiasm cu totul artistic, lasă să-i alunecă arcușul într'un cântec popular plin de foc. Liszt nu scotea o vorbă. Stăpânit de măreția scenei, care o avea sub ochi, el asculta pe acești trubaduri, cari nu se îndoesc de loc de ceea-ce însemnează muzica.

În această muzică a poporului român te lovești de strigăte sfâșietoare, plângeri, tânguii ale inimii, ear' cântecul lung și puternic e susținut de sunetul monocord al cobzei.

Liszt asculta mereu: răsturnat într'un jeliț de stejar, el se uita la lăutari, de parea că-i înghite cu privirea. Din când în când îl vedeai cuprins de o agitare care contracta fața lui fină.

După-ce lăutarii sfârșiră de cântat, el își împreună mâinile și răsufliă cu putere.

— Oh! zise el, cât e de frumos!

Adunarea toată izbucni în aplause. Liszt scoase din buzunar un pumn de galbeni și punându-i în paharul lui Barbu îi zise:

— Să bem amândoi, lăutare!

Cele două pahare se ciocniră. Liszt era așa de impresionat, în cât, când puse paharul la gură, îi tremura mâna.

În fundul salonului, boierii obișnuiți cu aceste cântece, vorbeau între ei, aruncând după fiecare cântec câte-un galben în paharul bătrânului cântăreț.

tni tunurilor Adela și mama ei caută să afle ceva despre căpitanul Lupu: căpitanul trăiește și se află la ultimul asalt ce se dă la Plevna.

Trec peste lucrurile de detaliu ce se mai găsesc în actul al doilea, cum e: aducerea lui Bacalovici ca recrut, conversația comică a acestuia cu soldatul Strul și cu un căprărar care îl pune la instrucție, prinderea reporterului unui ziar englez ca spion, toate aceste sunt scene cari dau o notă veselă în piesă. Mai găsim o scenă mai sobră între căpitanul Coroiu și d-na Radeanu, scenă în care acestia doi se arată îndrăgostiți: apoi o mare defilare de armată cu muzica în frunte. Și trecem la actul final.

Bubuitul tunului se aude într'una. Se zice, că Turcii au părăsit Plevna pe care armata română a ocupat-o și se enarează principalele peripectii ale acestei lupte care a decis de soarta războiului.

Se aduc pe scenă răniții, între cari și Nicu Albeanu, care fără ajutorul căpitanului Lupu, ar fi fost mort. D-na Albeanu, drept recunoștință, îi acordă mâna ficei sale.

Acest eveniment fericit e însă întunecat de aducerea căpitanului Coroiu rănit de moarte, care la auzul, că s'a luat Plevna, face o ultimă sforțare ridicându-se în pi-

După câteva secunde, Liszt se sculă și mergând la Barbu îi spuse:

— Tu mi-ai făcut cunoscută muzica ta, să-ți cânt și eu pe a mea.

Se așeză la piano, în mijlocul tăcerii generale. Lăutarul cu vioara în mână asculta cu atențiune, fără a clipi din ochi.

Insuflețindu-se, cu capul dat pe spate, cu ochii întredeschiși, degetele-i alunecau dela un capăt la celalalt al pianului.

Era un tablou fermecător; nici odată Liszt nu se ridicase la o așa înălțime; boierii ascultau înmărmuriți și încântați; lăutarul, el, înțelegea; se uita ținută la pianist și nu pierde o notă din cântecul lui.

Liszt se sculă dela piano în mijlocul aplauselor frenetice ale întregii adunări.

Barbu veni la el și la rândul seu întinzându-i un pahar de șampanie, îi spuse:

— La rândul meu, stăpâne, te rog să bei. Paharele se ciocniră.

— Barbule, îi zise Liszt, ce crezi tu de acest cântec?

— E așa de frumos stăpâne, răspuse Barbu, în cât dacă-mi dai voie, m'ași încerca să-l cânt și eu.

Liszt avu un suris de nelcredere.

Lăutarul se întoarse către orchestra lui și începuse să cânte marșul unguresc.

Barbu amănunți pe vioara lui toată improvizatia artistului, care asculta cu o băgare de seamă, cum nu 'și-o poate închipui cineva.

Orchestra îl însoția, cu privirile îndreptate spre bătrânul lăutar.

Când sfârși marșul, Liszt se sculă, veni drept la bătrân, îl îmbrățișă cu foc, apoi ridicând, după vechiul obicei, paharul plin cu șampanie și cu galbeni, îl întinse lui Barbu zicându-i:

— Bea Barbule, bea, căci Dumnezeu te-a făcut artist, și tu ești mai mare decât mine.

(„Foaia Pop.”)

Carlos del Perrières.

PARTEA ECONOMICĂ.

Despre asigurări contra focului și grindinei.

Mult, foarte mult asudă și se trudește economul nostru până să se vadă stăpân pe roadele muncii sale atât de grele, și mai ales până să isprăvească facerea unei locuințe și a altor clădiri pe seama economiei. Și nu arare-ori vedem aceste clădiri mistuite prin foc. În adevăr, de câte-ori nu vedem economi harnici, cari au asudat o viață întreagă până să se vadă stăpâni pe o căscioară și câteva clădiri economice, de câte-ori nu-i vedem ajunși peste noapte la sapă de lemn prin izbucnirea unui foc sau prin grindină (peatră), care adesea

cioare și cerend drapelul, în fața căruia se lasă în genunche și moare strigând: „Trăiască România, Trăiască armata română!”

O scenă care a făcut pe toți să lacrămeze.

Nu vă pot descrie însuflețirea ce luase stăpânire asupra tuturor din sală, când se făcea defilarea trupelor ce merg să iee Plevna. Pe scenă trec batalioane de adevărați soldați și strigătele lor când se aruncă asupra dușmanului, produceau un fior înălțător.

Aflu, că la 10 Maiu, sêrbarea încoronării regelui, se va da această piesă anume pentru-ca s'o vadă toți școlarii mai măricei din București.

Doritorii ce vor a-și procura porumb (cucuruz) românesc, calitate bună, sănătoasă, cu preț moderat, se se adreseze la dl. C. M. Zănescu, afacere de comisiune în Brașov, care se ocupă de mult cu această afacere.

nimicește hotărâre întregi! Ei se mângâie cu vorba lui Iov din Sf. Scriptură: „Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat”, dar' nu trebuie uitat, că Dumnezeu a dat omului, ca să nu trăiească numai pentru ziua de azi, ci să privească și în viitor și să preîntimpine din vreme pagubele ce l'ar putea amenința. Tot Dumnezeu a luminat pe oamenii cari au iscodit mijlocul cel mai potrivit de a preîntimpina aveau asemenea pagube. Vorba este de asigurările contra focului și grindinei, una din cele mai prețioase și mai creștinești binefaceri, din câte a descoperit cuminiția omenească.

Toți pentru unul și unul pentru toți! Eată gândul de care au fost povățuiți cei cari au înființat institutele de asigurare.

Teranii noștri au început și ei să-și asigure clădirile contra focului; înadins zicem „au început”, căci marea mulțime merge și astăzi pe calea obiceiului ruginit, lăsând avutul neasigurat și îndurând astfel pagube adese grozave.

Asigurarea contra focului este un contract în scris, numit „poliță de asigurare”, încheiat între asigurat și asigurator, prin care acest din urmă, de regulă o societate sau o bancă, primește îndatorirea de a despăgubi pe cel dintâiu la cas de foc. Cât ține contractul, asiguratul e îndatorat a plăti asiguratorului așa numitul *premium*, o taxă adese foarte mică. În toate orașele și în aproape toate comunele se află agenturi de ale societăților, având menirea să înlesnească încheierea contractelor amintite. Așa d. e. banca „Transilvania” condusă din Sibiu, unica bancă înființată la noi în Ardeal (la anul 1868), are agenturi principale în Arad, Brașov și Cluj, și reprezentante în aproape toate orașele și satele locuite de Români cum și aiea.

Pe seama celui-ce vrea să se asigure se întocmește prin agentură un ofert în scris, cuprinzând numărul, felul și prețul clădirilor de asigurat. Prețul de asigurat al clădirilor nu e bine să se spună mai urcat de cum este aiea. Altcum asigurarea trece drept speculă, ceea-ce nu este ertat, și la cas de foc, clădirea se despăgubește după prețul ei aiea, ori-cât de mari ar fi fost premiile solvite. A mărturisii deci prețuri prea mari, este a solvi premii urcate de geaba.

Preste tot rubricile din ofert trebuie să întregite după adevăr.

Deosebim mai multe feluri de premii, potrivit cu felul și întrebuintarea clădirilor de asigurat. Cele mai mici premii se solvesc firește pentru locuințele trainice, de peatră sau de cărămidă și acoperite cu țiglă. Pentru clădiri de lemn și acoperite cu șindilă, cu paie sau trestie, trebuie solvite premii mai urcate.

La clădirile de peatră avem să deosebim două părți de asigurat și anume: 1. coperișul, afară de hoarne (coșuri, urloaie) și părțile de zid, și 2. celelalte părți arzibile, anume: grinzile, ușile, ferestrele, podeala, (podinele), treptele (scările) de lemn, foișorul ș. a.

Clădiri din lemn sau de lut se asigură numai în prețul lor deplin și premiile sunt deosebite, potrivit cu felul coperișului.

Este cu anevoie și chiar peste putință a înșira aici, pentru care soiu de clădiri ce premii trebuie solvite, una pentru-că fie-care societate sau bancă de asigurare purcede în câțva deosebit, alta fiind-că mărimea premiilor purcede și de la cum în cutare ținut focul băntuie mai tare sau mai puțin. De altcum fie-care agentură dă bucuos deslușirile cerute.

Clădirile trebuie asigurate pe timp de un an cel puțin. Asigurarea bucatelor și altor plante se poate face pe timp de 1—2 luni. Prin asigurarea pe timp îndelungat este dată puțină a solvi premii mai mici de cum se solvesc pe timp scurt. Așa d. p. banca „Transilvania” primește asigurări pe câte 6 ani, imbiând al șaselea an gratuit, adică fără plată. Când cu facerea poliței se solvește premiul pe anul dintâiu, taxa de scris (până la 4 fl. premium, 20 cr., până

la 60 fl. 5 la sută și așa m. d.) și timbru (1 1/2 la sută din suma premiului) pe 5 ani. Pentru cei 4 ani următori se iscălesc 4 cambii sau bilete de premiu, cari trebuie răscumpărate la soroc. Anul al 6-lea rămâne în cinste. La asigurările pe 10 ani, banca amintită încuviințează 2 ani în cinste. Afară de aceasta, banca încuviințează reduceri pentru cei cari plătesc înainte pe mai mulți ani, d. p. pe 2 ani 5 la sută, pe 3 ani 10 la sută, pe 4 ani 15 la sută și pe 5 ani 20 la sută.

Pe timp mai scurt de un an se primesc asigurări pentru tot felul de obiecte mișcătoare (mobile), plătindu-se întocmai cât se plătește după clădirile, în cari sunt așezate.

Premii foarte scăzute plătesc aceia, cari asigură d. p. clădiri obștești și mai ales comunele, unde locuitorii se asigură toți împreună și unde direcția comunală ia o poliță mare, cuprinzând toate clădirile din comună. Multe comune săsești din Ardeal s'au asigurat astfel și urmările binefăcătoare n'au lipsit, mai ales cu privilegiul unor focuri mari, când toți păgubiții au primit despăgubirea cuvenită. În toamna anului 1892, nu mai puțin de 130 economi din comuna Turnișor lângă Sibiu au fost păgubiți prin foc cu zeci de mii floreni, și astăzi se ved clădirile mistuite atunci prin foc înlocuite prin alte clădiri mai frumoase și mai trainice, mulțumită asigurării făcute la timpul seu.

Cărturarii și fruntașii noștri sătești au sfânta datorință de a premerge cu pildă bună, asigurând înșiși clădirile și bucatele lor și stăruind cu tot înadinsul, ca și alții să facă asemenea, dacă este să pretătim-pine pagube adese uriașe și ajungerea țărânilor la sapă de lemn.

Rămâne să arătăm, că numai aceia sunt în drept a cere despăgubire, cari au fost solvit premiile la soroc. O altă cerință neapărată este, să aibă a mână polița sau biletul de premiu plătit mai în urmă și să facă arătare la agentură sau la direcția băncii sau a institutului asigurător. Cu o cale e bine să se aducă sau să se trimită și atestatul de nevinovăție (că păgubașul nu poartă vină la nașterea focului) dela primăria comunală, care trebuie iscălit (și vidimat) și de către pretură (solgăbiru). Aceste cerințe îndeplinite, banca sau institutul asigurător este în stare să cerceteze starea lucrului și să îndeplinească prețuirea în regulă. În privire se ia prețul zidirii din nou a obiectului ars, substrăgându-se pierderea ce a îndurat prin învechire cum și prețul părților nearse, deoarece-ace scopul asigurării este rebonificarea pagubelor îndurate aveau, și nu câștigul.

Vrednice de amintire deosebită sunt asigurările contra grindinii sau petrii, care, știut este, nu arare-ori nimicește cu deservire roadele câmpului. În privința acestor asigurări observăm următoarele: La asigurarea ierburilor se înțelege de obicei numai cositura dintâiu. Cine dară voește să fie despăgubit și pentru otavă, trebuie să spună aceasta apriat. Pentru viile asigurate se despăgubesc numai strugurii de când cu înflorirea și până la cules și numai cătățimea, nu și soiul (feliul) recoltei.

Până a nu încheia sfătuiam din nou pe economii noștri să asigure din vreme clădirile contra focului și roadele contra grindinii, speșele și așa mici fiind adese cu prisos răsplătite prin marile foloase datorite asigurărilor.

E. Borcia.

Insoțiri de producțiune și de consumațiune, ca scuturi naționale.

Plugarii noștri vor fi băgat de seamă, cum de la urma urmelor tot numai pe ei, fi apasă mai greu și mai tare poverile sociale.

Dela cap is trecute sărăcia și necazurile până la ei, de unde neputându-se scobori și mai jos, se opresc și se îngrămădesc.

Munca grea și nerăsplătită, clacă, hrana

măestrită, dările sorbitoare, toate acestea trag la ei ca la un isvor nesăcător și fără fund.

Și pentru-ce zăstă îngrămădire de grozăvenii nedrepte? Nu numai, că nu-'s răsplățiți prin milă și bunăvoință de către cei pe cari ti ușurează ei, dar' ce-i mai mult, sunt batjocoriți și desprețuiți chiar.

Și asta bagseamă fiind-că-'s doară trainicul și statornicul fundament al societăților omenesti!

O! ironie crudă a judecării omului!

De ce nu vrem să știm, sau ne facem, că nu știm, că de ar înceta plugarii chiar și numai o clipă de a mai lucra pământul deodată s'ar naște o oprire lumească.

Ei sunt ugerii societății, la care toți vin să sugă!

Rău, de tot rău că așa de puțin li-se recunoaște însemnătatea lor de frunte.

De alții am mai putea să ne lipsim, dar' de plugarii de fel, căci trebuie s'o știm, odată pentru totdeauna, că ei ne dau viața hrănindu-ne.

Și de-i treaba așa, atunci de ce ne purtăm așa de urt cu ei? De ce facem și lășăm, ca tot pe ei și earăși pe ei, muncitorii cei mai de folos — să-i apese sarcinile cele mai covârșitoare?

De ce lășăm să li-se pogodească (tocmească) îmbunătățirile și să fie priviți de răsvrățitori ca la Mehadica, când se plâng pe drept, prin acțiune?

De ce să nu ne îngrijim neîntrerupt, ca aști oameni să aibă un traiu bun și liniștit pentru-că ei nu cer în simplitatea lor nici lux nesănătos și stricăcios, dar' nici imbelșugare, ei nu cer, prea modestii, decât o viață dreaptă și de rind?

Fiind-că noi suntem prea cruzi și egoști, ear' ei, bieții de ei, prea crezători și peste măsură blnzi și răbdători.

Ori cum va fi, dar' să ne băgăm mintea în cap, și să ne gândim, că ne aflăm față cu un bălaur ca din povești, cu capete, cari de se taie, eară cresc vreau să zic, suntem față cu socialismul.

Ce să facem deci ca să mulțumim plugarii, pentru că așa să-'l premergem?

Să ne pătrundem de înălțătoarele și binefăcătoarele două rinduri din poezia lui A. Mureșan:

„Români din patru unghiuri! acum ori nici odată“

„Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri“.

Așa-i; să ne unim în cuget înființând insoțiri de producțiune și consumațiune, să ne unim în simțiri, pătrunși fiind de durerile alor noștri!

Insoțirile atât cele de producțiune, cât și cele de consumațiune sunt unicele scuturi adevărate și trainice împotriva curselor ce se pun astăzi naționalismului nostru.

Uitați-vă cum.

Se trimbiță în lung și lat, că să fim naționaliști, să ne luptăm pentru dulcea noastră limbă.

Ușor zis, dar' greu de făcut cu sărăcia noastră, bat-o s'o bată.

Si ca să ni-s'arete că putem fi naționaliști ni-se zice, că suntem liberi.

Liberi! da de unde!

Curată vedenie.

Nu, nu suntem liberi. Să avem întâiu dreptul la viață și atunci putem în bună voie face politică. Dar' până atunci înzadar vorbim.

Ce influință poate să aibă asupra unui plugar sau meseriaș sărac lipit pământului naționalismul, asupra lui, care va muri de foame, de 'i-se ia pita fiind-că e naționalist!? Întâiu să ne întărim materialicește pe urmă e politica.

Simțământul de naționalism se stinge, când traiul nu-'i asigurat și când din pricina lui omul ajunge să fie o roată ticăloasă pe care apoi mașina socială o întoarce, o tocește și o sfarmă.

Ca scut împotriva acestor neajunsuri sunt insoțirile de producțiune și consumațiune.

Ele au de scop să îmbunătățească starea averii oamenilor, prin ceea-ce ei câștigă a-

mai mulți bani și se fac mai neatrănători și mai neslugarnici.

Prin astfel de insoțiri naționalismul va fi scutit de trădători, de ștreberi, căci nime nu va mai avea lipsă

„să-și vindă a sa minte

„pentru-un blid de linte“.

Omul întărit materialicește va fi puternic și se va împotrivi cu isbândă ori-cărei amăgiri scârboase.

Dar' nu vor avea lipsă nici de cel mai mic ajutor al dușmanului secular, căci prin insoțirile astea vor putea susține învățării și preoții mai bine plătiți; vor putea zidi școale, biserici biblioteci populare, vor putea da ajutoare pentru cei cari vreau să câștige cunoștințe științifice.

Atât ca plugar, cât și ca meseriaș și câte minuni toate nu s'ar putea face numai printr'o mică opintire!

Dar' aste insoțiri mai sunt ca scuturi naționale și în privința aia, că susțin legea creștinească, limba strămoșască.

În Italia numai prin astea insoțiri a susținut clerul legea creștină, având în mână lor atât puterea morală, cât și cea materială și stăpânind așa cu isbândă poporul. Eată o scăpare contra căsătoriei civile!

Scut național mai sunt aceste insoțiri și prin puterea lor de a crește și lumina poporul.

Cum membrii s'adună la olaltă, ei pot să se sfătuească cum să folosească mai bine banii împrumutați ca așa să aibă spor în găzducie.

La adunările acestea e privilegiul potrivit pentru-ca învățătorul și preotul să-și arete chemarea.

Apoi și prin lățirea moravurilor bune, a iubirii și ajutorul împrumutat slujesc insoțirile ca o fortăreață.

Poporul nu va mai merge să bea la țig răchia amestecată cu vitriol, nu-și va mai cheltui înzădar banii câștigați cu multă trudă, dându-i în joc de cărți, ci va merge la adunare ca să se lumineze, să-și facă împrumutat cunoscut știința și vaietele.

Iubirea așa se va lăți printre cei insoțiri, că atât cei avuți, cât și cei săraci pot fi la olaltă și să se sfătuească împrumutat despre binele comun, fiind toți *egali* îndreptățiți.

Eată așadară preceptul „Iubește pe de aproapele tău ca însuși pe tine“ întrupat în aceste insoțiri.

Atâta de astă-dată.

Intr'alt rind vom vorbi despre insoțirile de producțiune, ce s'ar putea înființa la noi ținând samă de locurile și meseriile noastre.

Traian V. Țeran.

Abcdariul

învățătorilor Arădani asociați.

(recenziune de Iuliu Vuia.)

Progresul învățământului depinde în mare parte și dela perfecționarea mijloacelor de învățământ, adică a manualelor didactice și a diverselor recurse de învățământ.

Pe când la neamuri mai înaintate în cultură, sunt diverse reuniuni și fundațiuni, cu menirea specială de a promova mijloacele de învățământ; pe atunci la noi dezvoltarea aceluia, depinde dela însuflețirea și mijloacele învățătorime noastre.

Să fii în curent însă cu diversele reforme și inovațiuni în ale metodelor de învățământ, reclamă studii serioase, opuri, reviste, etc.; spre a scrie însă un manual, care să corăspundă cerințelor pedagogiei moderne din toate punctele de vedere, reclamă studii și mai aprofundate, mijloace de învățătoriu din miserul său salariu — să fie capabil a și le-acuira

De biblioteci ale reuniunilor învățătorești fie tractuale, ori chiar și diecesane, cari să corăspundă menirei lor, nici că se poate vorbi la noi.

De aceea întemeiată a fost bucuria noastră, când a apărut Abcdariul colegilor I.

Moldovan, N. Ștefu, N. Boscaiu, I. Groșrean și P. Vancu, și cu atât mai verțos, această operă este un viu document despre gradul de perfecțiune didactico-metodică carea a ajuns învățătorimea noastră.

Principiile metodice moderne pretind, ca Abcdariului propriu zis, să-i premeargă de semnul, care are a pregăti mâna și ochii elevului la scris cetit, nu altcum și esența cițiile intuitive, cari au a pregăti organul vorbirii.

Acestei cerințe didactico-metodice au corespuns autorii pe deplin prin desemnarea și de figuri, luate din cercul cunoștințelor elevilor. Din simplu la compus, din linii simple au compus autorii gradatim și în mod foarte instructiv — diferite obiecte cunoscute băeților, pe cari le vor desemna cu osebă plăcere.

Diferitele linii curbe le vor înmulți elevilor cunoștințele și îi vor face destri în scrierea ulterioară a literilor.

Scris cetitul s'a început cu cea mai ușoară literă, atât în ce privește formarea ei, cât și pronunțarea.

Foarte corect s'a proces, când s'au luate în scris cetit încă dela început cuvinte mono-silabe, cari aparțin cercului de cunoștințe al elevilor, și pe cari le vor compune cu mult interes și atragere, cu atât mai verțos, căci primele cuvinte sunt reprezentate prin figuri de lucruri și ființe, al căror sunet reprezintă literile respective, și cari li-se vor întipări mai ușor și în memorie.

Desemnele din cestiune, cari reprezintă sunetul literilor, sunt cât se poate corect-punzătoare. S'a urmat strict metoda scriptologică, când s'au pus întâiu literile scrise apoi cele tipărite.

Foarte corăspunzător principiilor didactico-metodice este în general formatul mai mărisor al literilor, căci elevii nefiind deprinși cu atari figuri mici nu vor ști distinge literile, dacă nu vor avea un format mai mărisor, ceea ca autorii au observat cu strictetă în întregul Abcdariu.

Curect s'a urmat la literile tipărite, când s'a format mai întâiu ziceri numai cu litere mici p. 51—67, unde s'au tractat foarte clar și scurt bucățile de lectură: școala, odaia, cuina? curtea, cari cu reasumat al exercițiilor intuitive vor fi deplin înțelese cu atât mai mult, căci ilustrațiunile însoțite sunt foarte nimerite, și vor contribui mult, ca elevii să-și cuprindă în mintea lor cele tractate, fiind-că reprezintă lucruri lor cunoscute.

Concise și potrivite inteligenței elevilor sunt și bucățile de cetire cu litere latine mari tipărite: omul, școala, tăblița și cartea, cari sunt însoțite de instructivele poezii.

Constat cu bucurie, că autorii nu s'au estins în materie, ca și alți autori, fără nici un scop, având în vedere marele principiu didactic: calitate și nu cantitate este problema școlii viitoare.

O frățescă observare avem, am dori, ca la o eventuală nouă ediție să se încunjure unele provincialisme, luând confrății autori ca model limba literară; nu altcum ar fi de dorit e ca Abcdariul să fie însoțit de oarecari note explicătoare asupra metodei și a teoriei procederei în propunere.

Din cele premise constat, că Abcdariul din cestiune este unul din cele mai succese din toate punctele de vedere, și în consecință în interesul culturai noastre a se introduce ca manual didactic în școlile noastre populare.

Bibliografie.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în *Caransebeș* apare în fie care lună.

Numerale apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Maco-vișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie.

NOUȚĂȚI

Arad, 29 Aprilie n. 1898.

La adresa sinodului eparchial din Arad. Știe, că protopopul Voicu Hamsea a venit la cumpărarea unui pământ pe care îl avea bisericii, ce trebuia să facă în cinste, în oficiu, afară de cheltuciile drumului...

Știe și aceea, că secretariul consistorial cu ce preț mare și-a vândut pășunatul din Liget consistoriului, și apoi eară...

Știe și aceea, că secretariul consistorial cu ce preț mare și-a vândut pășunatul din Liget consistoriului, și apoi eară...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

Știe de stat în Baia. O foaie locală din Baia (cotul Aradului) a petiționat la Inspectoratul reg. de școale, cerând școala...

deschis cancelăria advocațională în Făgăraș pe Piața-mare, Nr. 25 (lângă „Hotel Mercur“). Isbândă multă!

Tempestăți și grindină. Tempestatea de Sâmbata trecută, care s'a estins pe întreg ținutul dintre Arad și Timișoara, durând aproape întreaga după amiaza, pe unele locuri a cauzat grozave pagube economilor. Astfeliu din Seceani ni-se scrie, că împreună cu furtuna a căzut asupra comunei și grindină în mărimea nucilor, în strat de o palmă, carea două zile a stat netopită. A nimicit economilor toată speranța de recoltă din est an. Holde, pomi, grădini de legume, pășunat, etc. totul a zdrobit această grindină.

Tot-asemena ni-se scrie din Chelmac (lângă Lipova), unde grindina a făcut pagube enorme mai ales în grădinile de legumi, singurele mijloace de subsistență ale locuitorilor. În Alioș încă a căzut o grindină teribilă, care în restimp de 2—3 ore a nimicit toate sămănăturile.

Din toate aceste comune bătrânii spun, că nici n'au văzut, nici n'au auzit, ca să mai fi căzut asupra comunelor lor grindină și tempestate atât de teribilă.

Datoriile princesei Luisa de Coburg. Fieca regelui belgian, măritată după prințul Filip de Coburg, despre care atâta s'a scris prin gazete în urma fugii sale dela bărbat și a multelor datorii ce le-a făcut, acum petrece în Veneția, — a bună seamă mai puțin îngrijată de plățirea datoriilor ei, de cât până acum. La directa poruncă a împăratului Francisc Iosif „Landesgericht-ul din Viena a început deja regularea afacerii cu datoriile princesei. După cum se zice, datoriile princesei, cambiale și de altă natură, se urcă la suma de 2,200.000 fl. La plățirea acestei enorme sume regele Leopold al Belgiei, tatăl princesei, contribuie cu un milion de floreni, ear' restul de 1, 200.000 îl vor plăti neamurile din Viena ale princesei.

Scumpete din cauza războiului. Războiul spaniol-american, după cum și era de prevăzută, a produs scumpete la toate mărfurile din circulațiunea comercială pe oceanul Atlantic, respective din cea dintre America și Europa. În primul rând s'a arătat acest efect al războiului la prețurile bucatelor, dintre cari grăul s'a urcat deja la 14 fl., ceea-ce încă nici nu se poate considera drept maxim, dela care mai în sus să nu se urce. De asemenea se estinde tot mai simțitoriu urcarea prețurilor și la celelalte mărfuri. Prețul bumbacului s'a urcat deja, fiind-că tocmai coloniile cari se ocupă cu cultivarea bumbacului sunt mai aproape de teatrul războiului. Pe urmele scumpirei bumbacului se vor scumpi și stofele pentru îmbrăcăminte. În tocmai cum și la celelalte multe ramuri de comerț avem să să simțim și noi europenii efectul economic al războiului Americii. Îndeoseb însă se arată acest efect în piațele de bani; băncile engleze, franceze și germane se și pregătesc deja să urce etalonul, ceea-ce probabil că va avea efect și a supra finanțelor noastre.

„Biblioteca teatrală“. Din seria de publicațiuni inițiată de comitetul societății pentru fond de teatru român cu scop de a da diletanților piese teatrale comandate și bune, au apărut deja 4 broșuri, cuprinzând fiecare câte o piesă teatrală. Prima broșură cuprinde piesa „Soare cu ploaie“ comedie într'un act, de Iosif Vulcan, și un prolog, de același autor; a doua e „Idil la țară“, comedie într'un act de Jun și Flerx, localizată de Maria Baulescu; a treia: „Biletul de tramvai“ comedie într'un act, de Grigorie Mărunțeanu, ear a patra: „Un om buclucăș“, comedie într'un act, de Marc Michel și Labiche, localizată de Maria Baiu-

lescu. — Toate patru se pot procura de la librăria N. I. Ciurcu în Brașov cu câte 20 cr. de broșură, afară de cea de sub Nr. 3, care costă numai 15 cr.

Cât costă calea ferată siberiană? Ziariul rusesc *Novosti* spune, că pentru clădirea călei ferate siberiane s'au asemnat 377 mil. de ruble, din cari 326 mil. sunt plătite deja. Esplorarea și cultivarea regiunilor prin cari trece calea ferată, a costat 12 mil. de ruble, în care sumă sunt cuprinse și eroagațiunile făcute pentru scopuri topografice și astronomice, cum și cele făcute și contemplate în scop de colonisări și pentru procurarea instrumentelor agricole pe seama colonistilor, și în fine sumele întrebunțate pentru explorări geografice.

AVIS!
Am onoare a aduce la cunoștința On. public român și o clientelei mele, că cancelaria mea advocațională din curtea „Victoriei“ o am transpus în casa de sub Nr. 11 din calea Archiducelui Iosif (Iózsef-főherczeg ut 11-sz.)

Dr. IOAN NEMET, advocat.

Am onoare a face cunoscut On. public român, că eu 1 Maiu a. c. iniți strămut locuința și cancelaria în casa proprie, strada Fabian Nr. 7. (Casa fostului avocat Tarjányi Vilmos).

Dr. STEFAN C. POP, advocat.

Din public.*

În Nrul 67 al mult prețuitei foi a DV. un individ, ascunzându-se sub tufa de anonimitate, mă încarcă cu niște grave învinuiri, cari toate nu sunt de cât minciuni și calumniile sfruntate, ce pot să isvorească de la duhul cel rău al pismei și zăvistiei.

Aceasta o pot spune cu atât mai mare drept, cu cât corespondența venindu-vă din chiar comuna noastră Macea, pot da pe deplin cu socoteală, că trimițătorul ei nu poate fi altul, de cât individul, care a stat de mai multe-ori înaintea justiției pentru fapte punibile de legea criminală. Eu, om în vârstă de 80 ani, îmbătrânit în serviciul școlii, timp de 60 ani, nu mă pot demite la polemică amănunțită în publicitate cu un astfel de om, cu atât mai puțin, că și ascunde cinstita lui față după paravanul anonimității. Ci declar drept, că:

1. Nu eu „periclitiez chiar existența școlii profesionale“ din Macea, ci tocmai dsa, prin purtarea lui în deobște cunoscută ca hrănită numai de scandaluri publice și private.

2. N'am „fugit din fața cercetării“, pornite chiar contra mea, căci dl membru consistorial P. Truța nu în contra mea a avut să facă cercetare, ci în contra celor-ce nu mi-au solvit salariul.

3. În cât privește investigația cea nouă, pentru care s'ar fi „luat măsură“, ca să fiu adus cu forța“, voiu sta cu fruntea senină înaintea ori-cărei incușiții.

4. În sfârșit, privitor la acerțiunea, că „comitetul parochial din Macea ar fi trimis la Sibiu o deputațiune, care să ducă Consistoriului metropolitan un memorandum și să informeze pe Excelența Sa Metropolitanul asupra stării lucrurilor din Macea, declar, că solii trimiși la Sibiu sunt complicitii corespondentului întru toate fapăturile necinstite ale lui.

Dovedind deci pe scurt, că toate calumniile și scorniturile corespondentului anonim din comuna noastră, aruncate contra mea, sunt isvorite din ură și pismă personală, îl predau judecății și disprețului public.

Macea, 13/25 Aprilie 1898.

Ioan Oprea, invătător.

Observ. redacțiunii. Din partea noastră declarăm polemica în ziarul nostru despre acest incident ca închisă. Ear' preste tot recomandăm cu stăruință și în deosebi tu-

* Pentru lucrurile publicate în această rubrică, redacțiunea nu primește nici un fel de răspundere.

turor corespondenților noștri, a ceti cu luare aminte corespondența din Foventea, ce apare în numărul nostru de azi, pentru a se convinge, cât rău se face prin scoaterea în vileag a ori-cărei certe locale, care de altfel nu interesează de cât pe locuitorii aceleiași comune.

Invitație la abonament

Deschidem prin această abonament pe anul 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:
Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.—
Pentru România și străinătate:
Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI.“

Posta redacției

Rugăminte. Rugăm frumos și cu stăruință pe toți corespondenții și colaboratorii noștri externi de a observa, scriind, următoarele reguli: nici odată să nu scrie pe ambele fețe ale hârtiei, ci totdeauna numai pe una singură; căci scaderile ce rezultă din neobservarea acestei împregiurări sunt mai multe, în dauna ziarului, deci și a cetitorilor, a publicului. Apoi: să nu scurteze de loc cuvintele, punând un punct după scurtare; să o lase pe seama redacției grija aceasta; ea și va face economie de lucru și de spațiu, cum ei fi vine la socoteală. Acestea toate însă fără supărare și numai în interesul perfecționării foaiei, la care d-lor colaborează, prin urmare și în interesul publicului.

Dlui G. P. în B. Despre lucruri întemplate în 28 Februarie n. nu putem lua notă în 30 Aprilie. Un ziaru de zi s'ar face ridicul cu așa ceva. Să fi poftit a raporta atunci îndată.

Posta administrației.

Dlui *Emilian Scumpea*, Vég-Szt.-Mihály. Dela noi Vi-se trimite regulat în fiecare zi sub Nr. 1032 al adresei. Că poșta e de vină se vede și de acolo, că primiți mai mulți numeri de-odată când noi o expedăm în fiecare zi.

ULTIME ȘPİRİ

Londra, 28 Aprilie.

După toate știrile sosite aici din America mobilizarea trupelor merge foarte greoiu și încet înainte. Pe semne, că războiul pe uscat va rămânea deocamdată mărginit tot numai la răsculați; ear' Americanii vor începe să trimită trupe la Cuba numai după ce va trece actualul anotimp, în care băntue friguri pe insulă.

Key-West (port american), 28 Aprilie.

Trei corăbii americane bombardau eri orașul Matanzas de pe insula Cuba; bombardarea a finit jumătate de oră. Perderea Spaniolilor e mare. Americanii n'au suferit nici o pagubă.

Londra, 28 Aprilie.

O corabie de transport spaniolă a putut să descarce, în ciuda blocării Cubei, trupe și tunuri în partea de sud a insulei.

Statele-Unite provăd pe răsculați cu articole de hrană.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

VIN DE MÄDERAT!!!

154 3-3

Doritorii de a cumpăra vin curat și bun de Măderat, sunt rugați a se adresa la George Hălmăgian, negustor și proprietar de vii în Măderat p. u. Pancota, care dispune de vinuri bune și curate și le vinde cu 30 cr. litra

Hotel Palatin

hotelier SINGER ALBERT

in ARAD, piața Andrassy Nr. 4.

Am onorul a face cunoscut onoratului public român, că în in întreprindere și pe mai departe

HOTELUL „PALATIN“

din Arad, piața Andrassy Nr. 4.

pe care l-am străformat în hotel de primul rang, prin ce am venit în plăcuta poziție de a pute pune la dispoziția On. public calătorii odăi arangiate excelent și ventilate bine, și anume cu prețuri dela 80 cr. în sus.

In restaurantul meu se vor servi cele mai gustuoase bucate și beuturi curate, bune, cu prețuri foarte moderate

Totodată recomand atențiunei on. public restaurantul meu arangiat separat pentru adunări publice, ori pentru conveniri sociale.

Rog deci onor. public călător să mă onoreze cu încrederea, și cu ocasiunea petrecerei în Arad să reflecteze la serviciile mele.

Cu distinsă stimă

SINGER ALBERT

hotelier

162 3-3

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 49--

„TRANSILVANIA“

IN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile dela mai favorabile :

- 1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.
Deslușiri să dau, și oferte de asigurări să primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Table with multiple columns showing train routes and fares between various cities like Arad, Budapest, Cluj, Timisoara, etc. Includes sub-sections for Arad-Budapest, Arad-Ciaba-Oradea-mare, Seghedin-Arad, Arad-Brad, Arad-Timisoara, Timisoara-Arad, Arad-Seghedin, Arad-Teiuș, and Teiuș-Arad.